

HAMD VE İSTİĞFAR*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü fekalâ'n-nebiyyü salla'llâhü aleyhi ve sellem:¹

مَنْ أَلْبَسَهُ اللَّهُ نِعْمَةً فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْحَمْدِ لِلَّهِ وَمَنْ
كَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَمَنْ أَبْطَأَ عَلَيْهِ
رِزْقُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
وَمَنْ نَزَلَ مَعَ قَوْمٍ فَلَا يَصُمُّ إِلَّا بِإِذْنِهِمْ وَمَنْ دَخَلَ
دَارَ قَوْمٍ فَلْيَجْلِسْ حَيْثُ أَمَرَهُ فَإِنَّ الْقَوْمَ أَعْلَمُ
بِعَوْدَةِ دَارِهِمْ وَإِنَّ مِنَ الذَّنْبِ الْمَسْخُوطِ بِهِ عَلَى
صَاحِبِهِ الْحِقْدُ وَالْحَسَدُ وَالْكَسَلُ فِي الْعِبَادَةِ
وَالضَّنْكَ فِي الْمَعِيشَةِ

(طس. كر. عن أبي هريرة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.333, no:6555; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.58, no:5458; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1376, no:43612; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.65, no:21518.

RE. 409/9 (Men elbesehu'llâhü ni'meten, felyüksir mine'l-hamdi li'llâh; ve men kesûret hümûmühû, felyestağfiri'llah; ve men ebtae aleyhi rizkuhû, felyüksir min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah; ve men nezele mea kavmin, felâ yesum illâ bi-iznihim; ve men dehale dâre kavmin, felyeclis haysü emerahû, feinne'l-kavme a'lemü bi-avdeti dârihim; ve inne mine'z-zenbi'l-meshûtı bihî alâ sâhibihî: El-hakde, ve'l-hasede, ve'l-kesele fi'l-ibâdeti, ve'd-danke fi'l-maîşeti)

Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl ev kemâ kâl.

a. Nimete Eren Hamdi Çoğaltsın!

İbn-i Asâkir ve Taberânî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler, bu hadis-i şerifi. Peygamber Efendimiz'in bize çeşitli nasihatleri, çeşitli tavsiyeleri var içinde... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

مَنْ أَلْبَسَهُ اللَّهُ نِعْمَةً فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْحَمْدِ لِلَّهِ

RE. 409/9 (Men elbesehu'llâhu ni'meten) “Allah kime bir nimet ikram etmişse, giydirmişse, o kimse; (felyüksir mine'l-hamdi li'llâh) Allah'a hamdü senâ etmeyi çok yapsın!” diyor, Peygamber Efendimiz.

Dünkü vaazımızda da söylemiştik ki, iyi bir müslümanın iki esas duygusu, işi vardır: Birisi şükür duygusu, diğeri sabır duygusu. Nimet olduğu zaman, nimete şükreder; zahmet olduğu zaman, zahmete sabreder. Allah yolunda sabırdan da sevap alır, şükürden de sevap alır.

Oruç tutar, sevap alır; yiyip iftar ettiği zaman da “*El-hamdü li’llâh*” der, gene sevap alır. Yediği zaman da, nimete kavuştuğu zaman da sevap alır. Yeter ki, nimetin Allah’tan geldiğini bilsin de, ona hamd etmesini, şükretmesini unutmasın.

“—Ya Rabbi, çok şükür... Bu nimeti bana sen gönderdin, sen nasib ettin. Sen nasib etmeseydin, bu nimet benim elime geçmezdi ve ben bunu yiyemezdim; sıhhatim olmazdı, çeşitli maniler çıkardı. Elhamdülillah! Ya Rabbi! Sana hamd ü senalar olsun, çok şükür” derse bu, nimetin şükrü olmuş oluyor. Bunu tavsiye ediyor Peygamber SAS Efendimiz.

Biz de, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin üzerimizdeki çeşitli

ikramlarını düşünelim! İnce ince düşünelim, nimetleri anlayalım ve nimetlere şükredelim.

Tebâreke Sûresi’nin sonunda, ayet-i kerimede buyuruluyor ki:

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ

بِمَاءٍ مَعِينٍ

(المالك: ٣٠)

(*Kul e raeytüm in asbaha mâüküm gavren femen ye’tîküm bimâin maîn*) [De ki: Suyunuz çekilirse, söyleyin bakalım, size kim bir akar su getirebilir?] (Mülk, 67/30)

Hepimiz su içiyoruz, suyun nereden geldiğini

düşünen bile yok. Ama, ben geçen sene İzmir'in Çeşme kasabasına gittim, su çok kıt... Tuzlu, acılı sular, muslukları tahrip ediyor, tesisatı bozuyor. Doğru düzgün içilmiyor. Çöllerde öyle yerler var ki, o su da bulunmuyor. Hiç su bulunmuyor. Susuz olduklarından çamur içiyorlar, kurtlu şu içiyorlar. Bir sene önceki kışın yağmış olan yağmurları biriktirmişlerse, onları içiyorlar.

Bir de o da olmasa? Kışın da yağmur yağmasa? Meselâ; geçen sene Ankara'dan geçerken baktım, barajın suyu bitmiş dibi görünüyor. Korktum! Yani insanların günahlarından dolayı Allah yağmuru yağdırmasa, yerden sular çekilse, kuyularda su kalmasa... Kalmıyor zaten.

Bizim Çanakkale'de geçen sene, kuraklık o kadar devam etmiş ki, yirmi yıldır, otuz yıldır kurumayan bütün kuyular ve pınarlar kurumuş. Bir sene daha, iki sene daha devam etse ne olacak? Allah suyu alsaydı, kim getirecek suyu? Allah suyu yağdırmasa, kim yağdıracak?

Büyük bir nimet... Su çok büyük bir nimet... Ama biz burada kıymetini bilmiyoruz. Her sabah duş yapıyoruz, her vakit abdest alıyoruz, şaldır şaldır akıyor sular, rezervuarı çekiyoruz, yüznumaraları onlarla temizliyoruz vs. Burada bir sıkıntı yok. Ama sıkıntı olabilir. Başka yerlerde sıkıntılar var. Afrika'da var, dünyanın başka yerlerinde büyük sıkıntılar var. Çamurlu suları içiyorlar, hasta oluyorlar.

Demek ki su nimet, hava nimet, oksijen nimet, sıhhat nimet... Elma, armut, meyva, sebze,

tatlı, turşu, ekşi, para-pul, evlat, kadın, çocuk-
çocuk, ev bark, bunların hepsi nimet... İşte
insanların bunları anlaması lâzım!

Bir köylü dayı okumamış oluyor, ama eline bir
çiçeği alıyor;

“—Aman yâ Rabbi! Buna bu rengi sen mi verdin
yâ Rabbi! Elbette sen verdin. Bu güzel kokuyu
sen mi verdin yâ Rabbi! Kudretin ne kadar büyük
yâ Rabbi!” diye gözyaşı döküyor.

Cahil ama, baktığı şeyden ibret almasını biliyor.
Bir çiçekten, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin
kudretini, hikmetini anlıyor; şükrediyor, hamd
ediyor, seviniyor, gözyaşı döküyor. İçi sevgiyle,
hasretle Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne kulluk
duygusuyla doluyor.

Efendimiz’in tavsiyesi şu:

“—Üzerine bir nimet gelen, kimse Allah’a hamd
etsin.”

Hamdi çok yapın. Çünkü, hamdin sevabı çoktur.
Bir “*Elhamdü li’llâh*” demek, şuurlu bir tarzda,
anlaya anlaya, seze seze, düşünce düşünce, bir
“*El-hamdü li’llâh*” demek; semâları, yerleri
doldurur. Sevabı son derece büyüktür.

b. Derdi Olan İstiğfara Devam Etsin!

وَمَنْ كَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ

(*Ve men kesüurat hümûmuhû felyestağfiri’llâh*)
“Dertleri üzüntüleri çoğalmış olan kimse, ne

yapsın? O da, çok ‘*Estağfiru’llah*’ desin!” diyor.

Demek ki, “*Estağfiru’llah*” demek, insanı dertlerden kurtaracak bir şey. Tabii, çeşitli kusurlarımız vardır da, ondan dolayı bizim başımıza çeşitli musibetleri Allah musallat ediyordur; çeşitli sıkıntılara uğruyoruzdur. Ne yapmamız lâzım?

“—Ya Rabbi! Hatalarımı anladım, suçumu, kusurumu bildim; affını dilerim.” deyince, Allah affettiği için, tevbe ve istiğfarı çok yapmamız lâzım.

Hele bu Ramazan ayında, Peygamber Efendimiz’in en büyük tavsiyelerinden birisi: “Bu ayda *Estağfiru’llah*’ı çok çekin!” diyor.

“—*Estağfiru’llah, estağfiru’llah, estağfiru’llah, estağfiru’llah...*”

“—Affet yâ Rabbi! Bağışla yâ Rabbi! Suçumu sil, beni mağfiret eyle yâ Rabbi” diye çok istiğfar etmelidir. Bu ay af ve mağfiret olunma ayıdır.

Mâh-ı gufrân diyorlar. Ne demek? Allah’ın kullarını affettiği aydır, Ramazan ayı. Neden affediyor Allah? Oruçlu halini görünce seviyor, hadsiz hesapsız mükâfat veriyor, affediyor. Hayrını, hasenâtını görüyor; cömertliğini, ikrâmını görüyor; affediyor:

“—Sen kendi kardeşlerine, hemcinsin olan, Benî Âdem olan insanlara iyilik yaptın. Ben de, sana lütfediyorum” diyor.

Bir kimse, bir oruçluya, bir zeytin, bir hurma ikrâm etse, orucunu açtırtsa; bir su, bir meşrubat, bir ikrâm etse, orucunu açtırtsa; o

oruçlunun sabahtan akşama kadar oruç tutup ta kazandığı sevap gibi bir sevap, o anda kazanıyor. O kadar, geniş Allah'ın rahmeti bu ayda...

Demek ki, bu ayın feyzinden bereketinden, böyle sevap kazanılacak şeylerinden, âzamî istifade etmeğe çalışmalıyız. Dilimiz hiç boş durmamalı.

“—Estağfiru'llàh yâ Rabbi! Kırk yıl yaşadım, elli, altmış yaş yaşadım, yâ Rabbi! Sana lââyık kulluk edemedim. Her halim sana malûm! Gençliğimde, delikanlılık diye başımda kavak yelleri estiği için, günahla geçti vaktim. Çocukluğumda çocuğum diye, yanaşmadım ibadete-tâate... Herkes de hoş gördü, çocuktur diye. O zaman da yapamadım.

Ondan sonra, evlendim, çoluk çocuk sahibi oldum, iş-güç, fabrika, mesai saati, bilmem ne derken, gene yapamadım. Emekli oldum, ihtiyarladım; belim ağrıyor bel fıtığı var; dizim titriyor; gene yapamadım ibadet...”

Ne zaman ibadet yapacağız? Her zamanımız kusurlu. Demek ki, şeytan bizi her zaman bir oyunla ibadetten, tâatten aldatıyor. Çocuklukta oyunla aldatıyor. Gençlikte, delikanlılıkta, delikanlılık hevesleriyle aldatıyor. Evlendikten sonra, geçim bahanesi, ev-bark bahânesi ile aldatıyor. İhtiyarlayınca da, ihtiyarladın artık tâkatin yok, diye aldatıyor. Yani hiçbir zaman, ibadet ettirmek istemiyor; suçlu gitsin Rabbü'l-âlemîn huzuruna diye. Şeytan, eli boş gitsin diye, insanı ibadetlerden uzak tutmağa çalışıyor.

Biz, ne yapacağız? Biz de, “Aman yâ Rabbi!”

diyeceğiz ve bu ayda tevbe ve istiğfarı çok edeceğiz.

Bu hadis-i şeriften bir müjde anlıyoruz. Bir insanın gamı, tasası, üzüntüsü çok olursa, “*Estağfiru’llah*” desin dediğine göre Peygamber Efendimiz, demek ki onlara ilaç, onları, geçirecek bir şey.

“—Hocam! Çok üzüntülüym, çok derdim, üzüntüm, sıkıntım var.”

O zaman, “*Estağfiru’llah, estağfiru’llah, estağfiru’llah...*” de! O üzüntüler dağılıyor demek ki. Dağılacak, onun müjdesi var. Onun için, dilimizi Cenâb-ı Hakk’ın zikriyle meşgul edelim. Cebimize bir tesbih koyalım, otuz üçlük mü olur, doksan dokuzluk mu olur; daimâ Cenâb-ı Hakk’ın zikriyle, tesbihiyle meşgul olalım!

Büyük zatlardan bir tanesini dinlemiştim. Diyor ki:

“—Bana, benim mizacıma, *Estağfiru’llah* demek uygun geliyor. Çünkü kusurluyum, çok eksikim var. En uygun zikir bana göre, *Estağfiru’llah* diyordu. Tevâzuundan öyle söylüyor tabii. Hepimizin de kusuru çoktur. “Aman, yâ Rabbi! Aman Allahım! *Estağfiru’llah...*” diyeceğiz! Bu ay günahların affedilme ayıdır.

Üçüncü tavsiyesi Peygamber Efendimiz’in:

c. Rızkı Artıran Bir Dua

وَمَنْ أَبْطَأَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا

قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ

(Ve men ebtae aleyhi rızkuhû felyüksir min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh)

Rızkını insanlara Allah verir. Kafesin içinde olsa da, kırk kapının arkasında olsa da verir. Evinde dursa da dışarıya çıksa da verir. Bir yerden Allah-u Teâlâ Hazretleri insanın rızkını gönderir. Kul demiş yaratmış, Rezzâk-ı âlem olduğu için, rızkını da verir! Ya müşteri gönderir, ya bir iş kapısı açar, ya bir fırsat gelir, ya bir hediye olur, ya başka bir şekilde olur, gene o günkü rızkı; boğazından geçecek olan, rızkı kendisine gelir.

İnanıyor muyuz buna? Çok kimse inanmıyor. “He, he inandım!” filan dese bile aldatmaca, içinden inanmıyor. “Çalışmazsam gelmez.” filân gibi düşünüyor. “Rızık gelmez, aç kalırım!” vs. diye düşünüyor. Esas düşüncesi:

“—Aç kalırım. Öyle olur mu? Allah nereden gönderecek? İşte gelmez!” filân gibi düşüncelere saplanıyor.

Halbuki öyle değil. Allah’a tevekkülü tam olsa bir insanın, Allah yolunda tam çalışsa, yerden, gökten rızkını yağdırır.

Benî İsrail Mûsa AS iman etmişler, Firavun’dan kaçmışlar, çöle gitmişler. Çölde fırın var mı? Yok... Manav var mı? Yok... Kasap var mı? Yok.. Süper market var mı? Yok...

Koca bir kalabalık, Mûsa AS başlarında, Sina çöllerinde... Üstlerinde kızgın güneş, altlarında

cayır cayır kum; bunlar burayı kırk günde geçemezler, uzun bir yol. Ne yiyecekler, ne içecekler? Ekmek yok, buğday yok, yanlarında stokları yok, canlarını zor kurtarmışlar. Denizi geçmişler, Firavun boğulmuş. Hiçbir şeyleri yok. Ne yiyecekler?

Ne yediler? Allah-u Teâlâ Hazretleri başlarına bulut gönderdi, güneşin hararetinden onları korudu. Çünkü başlarında peygamber var. Mümin insan. Sonra bıldırcın gönderdi, sapır sapır bıldırcın döküldü. Bıldırcın dökülür mü? Git, Anadolu'ya; çık Sinop'a; gör, bak! Karadeniz'i geçen bıldırcınlar, ağ geriyorlar, sapır sapır nasıl dökülüyorlarmış gör. Yorgun argın hayvanlar geliyor, dökülüyor, herkes torbasına toplayıp toplayıp, bıldırcınların dolmasını yapıyor, kebabını yapıyor; yiyor.

Allah gönderince gönderir! Gökten gönderir. Yerden de kudret helvası bitmiş. Yani bir çeşit mantar... Mantarı yemişler, bıldırcını yemişler. Geçmişler gitmişler, çölü. Ordular geçemiyor.

Moğolların zâlim orduları Bağdat'ı yakmış yıkmış da, Şam'a gelmiş, Mısır'a geçememiş. Sînâ çölünü geçememiş. Çünkü zor, uzun bir çöl... Geçilmez ama, Allah nasip etti mi geçiliyor. Kendi hayatımızdan da bunun misalleri çok.

d. Misafirliğin Âdâbı

Efendimiz konuşurken tabii belki vaaz veriyor, belki bir sohbet, belki bir hutbede, cuma hutbesinde, bazen çeşitli konuları peş peşe anlatırdı. Daha önceki hadis-i şeriflerden de, siz bunları biliyorsunuz. Bir hadis-i şerifin, bir ri-

vayetin içinde başka başka konular yer alabiliyor. Bu da sohbeti canlandırıyor. Peygamber Efendimiz tek bir konuda konuşmuyor, çeşitli konularda konuşunca dikkat tazeleniyor ve sohbet daha tatlı oluyor. “Hah, bir de böyle dedi Peygamber Efendimiz.” diye, dinleyenler tabii daha candan dinliyorlar. O taraf da iyice hatırında kalıyor.

Ne buyurmuş bu zikir tavsiyelerinin arkasından:

وَمَنْ نَزَلَ مَعَ قَوْمٍ فَلَا يَصُمُ إِلَّا بِإِذْنِهِمْ وَمَنْ دَخَلَ
دَارَ قَوْمٍ فَلْيَجْلِسْ حَيْثُ أَمَرَهُ فَإِنَّ الْقَوْمَ أَعْلَمُ
بِعَوْدَةِ دَارِهِمْ

(*Ve men nezele mea kavmin*) “Bir kavme misafir, konuk inen, giden bir insan; (*felâ yesum illâ bi-iznihim*) Onların müsaadesi, izni olmadan oruç tutmasın!”

Bu tabii, herhalde Ramazan orucu değil de, insanın sevap kazanmak için, zaman zaman tuttuğu, Peygamber Efendimiz’in tavsiye ettiği nafile oruçlardandır. Ev sahibinin durumuna göre, onun müsaadesine göre yapacak. “Oruç tutabilir miyim yarın, müsaade eder misiniz? Yanlış anlaşılmasın, kusura bakmayın!” diyecek, onların iznini alarak oruç tutacak; onların izni olmadan oruç tutmayacak. Bu da bir edeb, bunu da öğrenelim!

(*Ve men de hale dâra kavmin felyeclis haysü emerahû*) “Bir kimsenin evine giden kimse, o ev sahibinin gösterdiği yere otursun!”

“Şuraya buyurun, oturun!” denilmişse, tamam, oraya oturacak. “Ben şuraya otururum!” vs. demeyecek. (*Feinne’l-kavme a’lemü bi-avdeti dârihim*) “Çünkü, o evin sahipleri olan kişiler, evlerinin durumunu daha iyi bilirler, şartları daha iyi bilirler.”

Onun için, oraya otur demişlerse, vardır bir sebebi... Öbür tarafa oturmaması lâzım! Ya birisi gelecektir, ya orada bir şey vardır. Evin durumunu evin sahibi bilir. Şuraya otur deyince, pekiyi diyecek, ev sahibine uyacak.

Tabii, bizim halkımızın arasına yayılmış sözler var. Misafirin ev sahibine itaat etmesini halkımız biliyor, bunu öğrenmiş, “Ev sahibine itiraz edilmez!” diyor. Hattâ biz de, biraz halk arasında söylenen sözleri değiştirerek söylüyoruz:

“—Misafir ev sahibinin kuzusudur.” diyoruz.

Kuzukuzudediğini yapması lâzım! Hanı kuzuyu bir yere çektiğin zaman, şuraya bağladığın zaman, şurada durur; buraya bağladığın zaman, burada durur. Bunu her zaman söylüyoruz, kuzu sözü de yakışıyor doğrusu... Misafirin kuzu kuzu olması lâzım, ev sahibinin sözünü dinlemesi gerekiyor.

e. Günahın Kötü Sonuçları

Şimdi geliyoruz, son cümleye, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Bu hadis-i şerifin tabii her tarafı önemli ama, bu kısmına özellikle dikkat etmenizi rica edeceğim:

وَإِنَّ مِنَ الذَّنْبِ الْمَسْخُوطِ بِهِ عَلَى صَاحِبِهِ الْحِقْدَ وَالْحَسَدَ وَالْكَسَلَ فِي الْعِبَادَةِ وَالضَّنْكَ فِي الْمَعِيشَةِ

(*Ve inne mine'z-zenbi'l-meshùti bihî alâ sahibihî, el-hıkda ve'lhasede, ve'l-kesele fi'l-ibâdeti, ve'd-danke fi'l-maîşeh.*)

“İşleyen kişiye Allah’ın kızmasına sebep olan bir gûnahtan dolayıdır şu sayılan şeyler...”
Yâni biraz, hadis-i şerifi harfiyyen tam tercüme etmeyip de söyleyecek olursak: “Şu sayılan şeyler, Allah o kula kızmıştır da, ondan o kulun başına geliyordur. (*Ve inne mine'z-zenbi'l-meshùti bihî alâ sahibihî*) Günahı işleyen o kişiye Allah’ın kızdığından dolayıdır şu şeyler:

1. (*El-hıkd*) İnsanın içindeki kin, bir kimsenin bir başka kimseye kin duyması, içinden ona kırgınlık beslemesi.

2. (*Ve'l-hased*) Kıskançlık... Karşısındakini kıskanıyor, içinde

ona karşı kıskançlık var: ‘Vay o şu nimetlere sahip, bu zenginliğe sahip, bu rahata ermiş...’ diye onu kıskanıyor.”

3. Üçüncüsü: (*Ve'l-kesele fi'l-ibâdeh*) “İbadet-teki tembellenme, ibadeti isteksiz yapmak, yapmak istememek, yaparken temnbelleşmek, yapmaktan vaz geçmek... İbadet konusundaki tembellik.”

4. Allah, Allah! Bakın, şimdi dikkat edin: (*Ve'd-*

danke fi'lmaîşeh) “İnsanın rızkındaki darlık; yâni kazancının dar olması, az olması, eksik olması, olmaması, kıt olması...”

Dört şey saydı Peygamber Efendimiz, tekrar hatırlatacağım, aklınızda kalmadıysa... Bunlar, o kul bir günah işlemiştir, Allah ona kızmıştır da, ondan o kulun içinde var bu duygular demektir. Haa, görüyorsunuz sevgili dinleyiciler, Allah bir kula kızdı mı, ona tevfikini artık refik etmedi mi; o zaman kul kötüleşiyor, buruşuyor, kötü duyguların içine düşüyor, acaip bir mahlûk oluyor. İçinde çeşit çeşit ahlâkî kusurlar da belirmeğe başlıyor. Neden? Allah tevîkîni çekti, sevmiyor, rahmet nazarıyla bakmıyor. Onun için başladı kötü kötü huylar...

Bu çok önemli! Demek ki, kötü huyların kaynaklarından birisi, —hatırımıza iyice yerleştirelim bunu— işlenilen bazı günahlar. O günahlardan dolayı, o kötü huylar bitiyor insanın içerisinde, yeşeriyor, gelişiyor, ondan o kötü huyları yapıyor.

Biraz devam edelim düşünmeğe: O kötü huyu yaptı, o kötü huya göre hareket etti kul, ne olur? Onun da arkasından bir sürü günaha girer. Meselâ, birisine karşı kin duydu, içinde kin besliyor; bunun cezası çok büyük... Veyahut hased ediyor; hased, onun yaptığı öteki ibadetlerin sevaplarını alıp götürür. Bu da fenâ... Bak şimdi, bir günah işlediğinden dolayı Allah onun içine hased veriyor; hased edince de, öbür yaptığı iyilikler gidiyor. Zincirleme birtakım felâketler peş peşe yağmağa başlıyor.

Sonra, (*ve'l-keseli fi'l-ibâdeh*) “İbadette tembellik içine düşmek.” Haydi kalk, gece namazı kıl! Kalkamıyor. Haydi kalk, camiye git! Gidemiyor. Halbuki camiye gitse, 27 kat sevabı daha fazla olacak. Halbuki gece namazına kalkabilse; dünyadan va dünyanın içindeki her şeyden daha büyük bir sevap kazanmış olacak, mükâfât kazanmış olacak. O güzel işi yapmakta bir tembellik oluyor içinde, o güzellikleri kaybediyor. O ibadetleri yapmaktan elde edeceği bütün kârlardan, sevaplardan mahrum kalıyor. Sebep? Daha önce işlemiş olduğu bir günah... O günah-tan dolayı, Allah ibadette bir tembellik verdi buna... O ibadetleri de yapamaz duruma geldi, ne kadar fenâ...

(*Ve'd-danke fi'l-maîşeh*) Bu da çok önemli bir tarafı. Hani bazı insanlar maddeci olur, menfaatçi olur diyoruz. Rızkı az... Buyurun, işte menfaatçi insanlara söyleyin; maîşetteki kıtlık, darlık, kazançtaki eksiklik, işlenen günahlardan oluyor, Allah maîşetini daraltıyor. Aksini düşünelim: Eğer günahları işlemese, maîşetini genişletecek, rızkı bol olacak, rahat olacak.

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz. Meselâ, sabah namazından sonra camide oturdu, Peygamber Efendimiz'in adeti olduğu üzere Kur'an okudu, tesbih çekti, ibadet eyledi. Sonra yarım saat, kırk beş dakika geçince, işrak namazını kıldı. Camiden herkes gitti ama, bu ibadet ehli mü'min oturdu, Kur'an okudu, Yâsin okudu, *Evrâd-ı Şerife*'yi okudu, duaları okudu; iki rekât işrak namazı kıldı. 45 dakika

vakti geçmiş oldu bu işlere... Ne oluyor? O gün rızkđ bol oluyor, rızık yağıyor evine... Sofrasına, kesesine bereket geliyor. Neden? İbadet ettiğinden.

Bakın, bir sevaplı iş insanın maîşetini genişletiyor. Tabii ahlâkı da güzel oluyor. şeytan yanına sokulamıyor. şeytan yanına sokulamayınca, kötü şeyleri fitlemiyor, vesvese olarak veremiyor. Onun aklına sokamıyor. Böylece zincirleme bir iyilik başlıyor. Yâni, insan ibadetleri güzel şeyleri, sevaplı işleri yaptıkça, zincirleme, peş peşe, birbirine ekli olarak iyilikler yağmağa, gelmeğe başlıyor. İyiliklerin içine doğru gitmeğe başlıyor insan...

Günah işlediği zaman da, zincirleme kötülükler gelmeğe başlıyor. Günah işlediğinden dolayı, Allah ahlâkını bozuyor. İçine kıskançlık geliyor, kin geliyor. İnsanlarla böylece meseleleri, sorunları artıyor. Kavgalar, gürültüler, çekişmeler, çatışmalar ziyadeleşiyor. Bu da tabii toplum içinde bir huzursuzluk... Yâni böyle kötü huylu bir insan, hem kendisini rahatsız eder, hem başkasını rahatsız eder. atıştığı, ekiştiği insanları rahatsız eder. Büyük bir zarar... Kendisinin huzuruna zarar, toplumun huzuruna zarar... İbadetteki tembellikler de sevap kazanmaktan onu engelliyor. Büyük sevaplar elden kaçıyor...

Bakın, ne kadar güzel bilgiler öğrenmiş olduk bu hadis-i şeriften. şimdi, söylediklerimizi bir daha bir özetleyelim de, not alamayanlar, aklında tutamayanlar bir daha hatırlamış olsun, iyice hatırlarında yerleşsin...

Tabii, bir hadis-i şerifi, bir bilgiyi, bir ayet-i kerimeyi, dinin bir hükmünü, fıkhnın bir kararını öğrenmekten maksad nedir? Öğrendiğini uygulamaktır. İlmini tatbik etmesi lâzım insanın, bildiği şeye göre yaşaması lâzım!

Biz de bunları yapacağız: Allah bize bir nimet veriyse, “*Elhamdü li’llâh*” diyeceğiz. Gamımız, tasalarımız çoğalmışsa, “*Estağfiru’llâh*” diyeceğiz. Rızık azaldı, gelmiyor gâlibâ filân gibi, böyle bir şeyler düşünmeye başladık mı, “*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*” sözünü çok söyleyeceğiz.

Bir kimseye misafir gittiysen, ona hürmet edeceğiz, onun sözünü dinleyeceğiz. Onun izni olmadan oruca kalkışmayacağız. Birisinin evine misafir gittiğimiz zaman, şuraya otur deyince, otur dediği yerde oturacağız. Çünkü evin bin bir türlü şartı vardır. Evin neresinde oturması gerektiğini ev sahibi bilir. Misafir pekiyi diyecek oraya oturacak.

Bir de günah işlememeğe çok çalışacağız. Günah çok zararlı bir olay, çok zararlı... Hem insanın kendisine zarar veriyor, hem de başkalarına zarar veriyor. Nasıl başkalarına zarar veriyor, onu da hatırlayalım:

Kendisi günahı işlediği için zarara uğruyor. Onu uzaktan görüp gıybetini eden, başkasına söyleyen, “Bak bu günah işledi!” diye söyleyip gıybet ettiği için zarar görüyor. Onun işlediği günaha ses çıkartmayan, razı olan da, işlemiş gibi günaha giriyor, iştirak etmiş oluyor günaha... Hasılı bir çok zararı çıkıyor.

Sevap işleri yapanlar, hem dünyada çeşit çeşit bereketlere, hayırlara nâil olur; hem de ahirette Allah'ın lütfuyla, ihsânıyla, bahşıyla, keremiyle cennetine girer, ebedî saadete erer, ebediyyen nimetler içinde, cennet içinde bahtiyar olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi günahlardan uzak duran, vazifelerini bilen, yapan, çalışkan, hayırlı, verimli, olgun, kâmil, bilge müslümanlardan eylesin... Allah cümlelizden razı olsun... Sizi ve sevdiklerinizi iki cihan saadetine erdirdin... İki cihanın tehlikelerinden korusun...

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22. 03. 1991 - Coburg Melbourne / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü